

ANYÁK HETILAPJA

SZERKESZTI

VAGHOTY SÁNDORNÉ.
Előfizetési díj:

Postai uton vagy Budapesten házhoz hordatva

Évegyedre (ápril, maj, juni) **1 ft. 50 kr.**
Három évegyedre (ápril—december) **4 » 50 »**

Az előfizetési pénzék

a kiadó-hivatalhoz

(Pest egyetem-utca 4. sz.) bérmentve intézendők.

A Lago gyöngye.

Beszély

T e r é z t ő l.

Kövessetek Olaszország regényes tájaira!

Hagyjátok el szobáitok szűk körét, a disztermek tepsedt, illatszerektől terhes legét, s jertek velem a képzelet szárnyain a mosolygó természet örökifjú kedvenc leányának ölébe.

Kövessetek, a földgömb azon részecskéjére, vezetlek, melyet Itáliának neveznek.

Ismeritek a Lago di Gardá-t, e ragyogó gyémántot Italia gazdag fejkében?

Mily szép, mily csendes tükre, még csak egy szelöcske sem háborítja! A lenyugvó nap kaczerkordova tekint még egyszer piruló arczába, s mielőtt megválna tőle, megfürösztli sugarait csókjaiban s tovatünik.

Mily gyönyörű látvány, mily varázsteli jelenet!

Nézzétek, a tó reszketni kezd s elhalványul, mint forrón szerető gyermek, kit anyja oda-hagyott. — Reszketni kezd s elhalványul — gyöngéd szellő lendíti meg s a hold szende mosolya üdvözli hajkait.

A közel hegyeket gyöngye átlátszó ködlepel borítja. — A Lago harmatlehelete az, melylyel az enyelgő szellő játszik. De amily csöndes és szelid rendszeren, oly bős is tud koronkint lenni, ha kebelét a szilaj vihar zordon csapásai fölkorbácsolák. Jaj a halandónak, ki ilyenkor elég vakmerő törekeny csónakján a főlzúdult hullámok közé merészkédni; mert halállal lakol. A Lago áldozatot kíván.

Tavas havában vagyunk. Ülünk egy csónakra s evezünk a tó közepe felé. Az est csöndes, gyönyörű. Oh és mennyivel szebb, mennyivel bájolóbb egy ily est a Lagon, mint másutt.

A holdvilág halvány fénye csak sejtenünk enged a körülöttünk fekvő falvakat. Látjátok ott Gardát ama szegletben, gyönyörű urlakával? Alantabb *Lacize*, azt gondolnók, hogy a tó tükrén uszik. Elöttünk az ötezer láb magas *Pizzocolo*, tövében *Toscolano* és *Maderno* olaj és borostyán érdeikkel s dús

narancs- és citrom-kertjeikkel. — *Lacize*l átellenben *Sermione* félszigete a tüzeslelkű romai költő *Catullus* nagyszerű palotájának romjaival, — mögötte a bájos fekvésű *Desenzano* és *Salo*.

Mily ünnepélyes csönd, — csak az evező locsbékolása zavarja azt. Néha, néha egy dallam olvadozó hangjai vergődnek át hozzánk szellők szárnyain a közel falvakból, alkalmasint egy estimáját dalló szende szűz elhaló hangjai. De halljátok e szép, e megható dallamot mely *Sermione* partjáról hangzik?

Mily csengő hang, mily velőkig ható édes-bús dallam?

Mily nagnak kell a szív fájdalmának lennie mely ily hangokat csal ki a kebelből!

Evezünk arra. — Ez ő, az örült hölgy — — a *Lago gyöngye*. Elmondom történetét.

* * *

Marietta középmodú szülők leánya volt. Atyja már régen elhalt. Anyja, mint egyetlen gyermekén, véghetetlen szeretettel csüggött rajta, segyedüli gondja leányának jövő boldogsága volt.

Marietta a távol környék legszebb hajadona vala. A nép közönségesen a *Lago gyöngyének* nevezé. Ébent megszegyenítő fekete haja dús fürtökben hullott gömbölyű hófehér vállaira s nemes arcának melynek szabatos szépsége a római eredet tagadhatlan bizonyítványa volt, a legragyogóbb pár szemcsillog kölcsönze ellenállhatlan bájt. Ha piczi szája mosolyra nyílt, a legszebb fogsort tünteté föl, melylyel halandó valaha dicsekedhetett. — Alig volt 16 éves.

Marietta szeretett itju, nemes szívének egész szent szűzies vonzalmával. Egy szép nyári nap alkonyán nyughatatlanul látjuk őt szobájában föl is alá járni, *A Lagora* nyíló ablakhoz sietett, s perczig a tó tükrén

jártatá szemeit, mintha valamit fölfedezni akarna. Észre sem vette, midőn szobaaajtaja fölnyilt s azon édes anyja belépett.

— *Marietta* gyermekem! mint látom ismét nyugtalan vagy, tudod, hogy ma *Angelo* messzire ment ki, — s ismered őt, hogy addig nem nyugszik. még valamit nem fogott, mert nem szeret üres kézzel hazatérni.

— Épen az nyugtalanit kedves anyám, mert ismerem vakmerőségét, s félek élteért. Ha egyszer a vihar a Lágón lepi! Istenem de erre nem is szabad gondolnom. — A lányka szemei e szavakra könybe lábadtak.

— Oh gyermek, valóban nevetséges vagy, hogy juthatilyesmi eszedbe? — mondá gyöngéden feddő hangon a szerető anya, keblére szoritva szeretett leányát.

— De óh kedves anyám, miért is vonakodol egybekelésünkhöz beleegyzésedet adni. Ha *Angelo* férjem lett, a halászattal fölhagyand, s gazdaságunkkal lesz elfoglalva.

— Kedvesem, én már megmondtam, hogy egybekelésteket nem ellenzem, sőt ohajtom; de be kell várnod, még tizenhat éves leszesz; s ez nem messze van. Ez *Angelo* szüleinek akarata s enyém is.

A Lágón halászcsonak tünt föl. Ez *Angeloé* volt. *Marietta* arca fölvidult, s az aggályt hatartalan öröm váltá föl.

— *Angelo!* Látod csónakát kedves anyám? — kiált

(Folytatása következik.)

tott föl örömében a szerető leány s könnyű léptekkel szökdelt a part felé, anyját a szobában hagyva hátra.

Midőn *Marietta* az udvart odahagyá, a part felé sietve, egy alak haladt el mellette, s leemelve fővegét nyájasan üdvözlé :

— Buona sera signora!

Hideg borzadály futá végig a lányka minden idegét, arca elhaványult. Néma bókkal viszonzva a köszönést, tovább haladt. Megmagyarázhatlan ellenszenvet érzett kebelében, valahányszor e férfiut látta. Gyakran gondolkozott rajta, mi okból nem szenvedheti ez iránta mindig annyi nyájassággal viseltető egyént, ki őt nem hogy meg nem serté, sőt inkább mindig megelőzéssel tünteté ki; meg nem foghatá, mért nem állhatja ki ez embert, kit csak látásból ismer.

E férfiu neve *Andrea Ricchi*. Birtokos a közel faluban, korának harminczadik évét haladhatá meg, mindazáltal idősebbnek tartanók. Aszott hosszukás arca sasorrával, szünet nélkül mozgó törött fényű szemei beszélő tanujelei ez ember multjának.

A tóparthoz érve *Marietta* vissza tekintett s nem látva többé a félelmes alakot, lassankint visszanyeré bátorságát. Ugy érzé magát, mintha börtönből szabadult volna ki. A halászcsonak ezalatt mindinkább közeledett, s a lányka mintegy félelmét elüzendő, kedvesének integetve kiáltá :

„Jer siess *Angelo!*“

S z ü l ő h á z a m.

Egyszerű ház! hol születtem,
Hol megláttam a napot;
És körülem és felettem
Anyagond virasztgatott!
Állsz-e még? Az évek terhe,
Melyről annyi fal leverve,
S annyi küszöb láta vért, —
Téged mégis megkímélt.

Bölcsőm fája benned rengett,
Udvarodon nőttem én.
Lelkemben és itt derengett
A legelső érzemény.
Itt nyílt eszméltre elmém,
Dajkamesékre figyelvén :
Hogy dobbant meg kis szívem!
Most is emlékszem hiven.

A betűket itt tanultam
Apám vén könyveiből.
(Ah! még akkor nem gondoltam
Hogy még a betű is öl.)
Itt szívá sovárgva, szomjan,
A tudomány mezét ajkam,
Ah! hogy minden csöppbe ott
Méz és méreg olvadt!

Itt láttam meg a szívárványt
Felragyogni az égen;
Itt szövéim az első ábránd
Fényszálait lelkemben.
Gyermekjáték örömében
Itt lángolt, itt ége képem,
S az első könyv csöppjeit
Szemem itt ejtette, itt!

Majd mit szívem sejtett, érzett,
S kimondani nem tudott :
Hangot annak a költészet
Félve, rebegeve adott.
Az első dal szent varázsa,
A szív titkos mozdulása
Adva gyönyört, adva kint :
Ide vonnak vissza mind.

Ide vonnak szent emlékek,
S mely eltűnt, a drága mult.
És szememben könnyet érzek
S lelkem méla és borúlt.
És egy fájó gondolatban
Elmerülök akaratlan :
Itt születtem, — de vajon
Hol vár rám a sirhalom? . . .

Képek, a női nevelésről.

Rudolphi Karolin után.

TIZENÖTÖDIK LEVÉL.

Gyermekedről azt írod, hogy mindenét szívesen másoknak osztogatja, s kérded tőlem, vajjon nem fog-e hibává fajulhatni e szabadelvűség? Leányod csak most lesz öt éves s már mindent másoknak akar adni, mit ajándékoznak neki. Ez jókor van ugyan, de e nemes ösztön helyes vezetése mellett mitől sem tartok. A bölcs takarékoság oly gyöngyszeme a női erénykoszorúnak, melynek hiányoznia nem szabad; de későbben kell csiráznia s még tovább fejlődnie. A gyermek lelkében idomtalan tulajdont képeznek. Alig van gyűlöletesebb jelenség, mint oly gyermek, mely haszonlesésben s kapzsiságban és fukarságban növeltetett. S ezek mind a növelés művei, ha ifju gyermeknél találkozunk velök. Az öt — hat éves gyermeknek nincsen a tulajdonról fogalma, távol van tőle a másnapi gond, távol az utóivadék iránti gondoskodás. Meg lehet azonban az enyémről s tiédről fogalmat értetni velök; arra is meg lehet tanítani, hogy kis takarékos szelenczájének örvendezék, melybe újévkor a nagynénék és nagybátyák egyegy pénzdarabot adnak. A ki gyermekébe fukarságot akar ótani s a pénzszeretetre szoktatni, annak jobbat e kis takarékpénztáraknál nem ajánlhatok. Az oktalan szülők műtéte rendszeren következő: Kinyitják a kincstárt, az arany és ezüst pénzdarabokat a gyermek elé rakják s elmondják neki, hány szép ruhát, mennyi jó eledelt lehet azon megszerezni; hány tánczvizigalomban, mennyi kirándulásban résztvenni stb; aztán így szólnak hozzá: Mind-e pénz a tiéd, ha nagy leszesz, mindez rendelkezésedre álland! Hasztalan kér a gyermek néha egyegy darabot a legnemesebb használatra, nem adnak neki belőle. Nagyon erőteljes lélek kellene hozzá, hogy ezuton a pénz iránti legmélyebb tisztelet meg ne gyökerezék benne.

Mint lehet a gyermeket a tulajdonjogról fogalommal megismertetni, egy barátnóm példájából megtanulhatod.

Vagy öt év előtt nővéremet látogatta meg négy éves fiával. A legrakonzátlanabb gyermekek egyike volt (Ezeket mi magyarok nagyrészt természetes gyermekeknek nevezzük.) Nővérem, ki épen oly nagyon szereti a gyermekeket, mint én, végtelenül örvendett kis keresztfia megérkezésének. Alig érkezett meg

azonban a fiu, az egész házi csendet és rendet végkép megzavarta. Minden ebéd, minden séta bajjal járt. A fiu meg szokta, hogy anyján uralkodjék, nővérem s egész háznépén is zsarnokoskodni akart s miután ez azt nem tűrte, nem egyszer szövíta keletkezett a két barátnő között. Anyjánál mindent kivitt a fiu. Ami neki nem tetszett, hogy anyja élvezze, azt az anya nem élvezte. Ha egy pohár kávé állt anyja előtt s a fiu azt mondá: Ezt én akarom meginni, a gyöngye anya azonnal odanyújtá neki. A fiu megitta vagy kiöntötte a kávé, az anya pedig így szólt hozzá: Most teljesült akaratom fiacskám, de már ezentúl jól viseld magad. A fiu azonban napról napra rosszabb lett. Egy este hosszú sétát tettünk a réteken, én, nővérem barátnője, és az említett fiu. Gyönyörű nyári est volt. A fiu daczczal erőszakolta ki, hogy velünk jöhessen. Távol valánk még a háztól, midőn fáradtságról panaszkodott. Ezután hűvös lett az idő. Az anya fölső öltönyt vitt fia számára s rá akarta adni; a fiu kereken kimondá, hogy nem veszi magára. Én mondtam, adja rá különben meghűti magát, de az anya azt felelte: hiszen nem akarja, csak nem erőszakolhatom.

Most az anya is fázni kezdvén, nagy kendőt akart öltöni magára; a fiu kiáltozni kezdett s lerántotta róla. Ez szende nővéremet is annyira magán kívül ragadta, hogy a fiut karonfogá s jól megveregette. Most a gyöngye anya kezdett nyavalogni, hogy testvérem igaztalan fia iránt; mert a nagy kendő a gyermek tulajdona s eszerént szabadon rendelkezik vele. Én nővéremre bizva a gyermek fölötti igazságszolgáltatást, karonfogtam az anyát s előre menvén vele, megkérdézem, mint van az, hogy a kendőt a fiu tulajdonának mondja. Az anya elmondá, hogy a kendőt egy napon csakugyan fiának ajándékozá, midőn nagyon kérte tőle s a gyermek szekrényébe tevé, hol minden el van rakva, mi övé s mit kis kora óta ajándékba kapott, s mindég azon hozzáadással mutogatja neki, hogy mindez tulajdona s másnak hozzá nyúlni van szabad. Azt hívé a boldogtalan, hogy a gyermek idejekorán jobban fogja becsülni a tárgyakat, ha tudja, hogy övéi. Ügyekeztem más gondolatokra téríteni az anyát, de csakhamar beláttam, hogy fáradtságom hasztalan s letettem róla. Hogyan tetszik neked e fiúcska? Nem látod benne már előre a leendő keményszi-vü, önfefjü, önző házi zsarnokot?

Ne resteld azt . . .

Ne resteld azt kedves lányka,
Hogy elpirúlsz ok nélkül is,
Habár rád rossz hatást szűl is
Tűrd: illik az hó-arczádra.
Ne resteld ezt, boldog kor az
Mely szemérmert hord kebelén;
Él annál szeretet, remény,
Kinek érzelme még tavasz,
Nagy kincsnek van birtokában,
Kinek lelke ily szent s tiszta,
Az nem vágyik multba vissza —
Mert a jövő boldogsága.

Hős jellemet, erényképet
Hiven tükrözhet a szinpad;
De pirt a tanulmány nem ad:
Mi csak alak, mig ez lélek.
Ne resteld azt kedves lányka
Hogy ok nélkül is elpirúlsz.
Addig fénylesz, addig virúlsz,
Mig közöny nem ül arczádra.
Ne szégyeld ezt, boldog kor az
Mely még gyermekérvést ápol;
Mint a himpor a virágon
Még mindig épséget jelz az.

Tokay Gábor.

A római pápa mindennapi életmódja.

Nem lesz érdektelen olvasónőinknek megismerni a katolikus vallás fejének szokott életrendével; sokban különbözik ez azon udvari szertartásoktól, melyeknek pompája oly sok helyt van leírva. Azonfölül IX. Pius oly jámborlelkű szelid egyházfő, hogy tettei a jó magyar anyákat és jámbor leányaikat, ha mindjárt más valláson lennének is, eléggé érdekelhetik.

A pápa hatkor kel, magántermei igen szépek, igengazdagok, telvők aranyozásokkal és selyemmel bevonvák, csupán az ülőhelyek állnak apró, alacson festett fakerevetekből, hogy az apostoli alázatosságra folytonosan emlékeztessenek. Így van ez rendezve nem csak a Vaticanban, hanem a Quirinálban és Castel Gandolfóban is, szóval minden pápai lakban.

Fél hétkor vagy hét órakor minden nap misét mond a pápa a hálótermébe nyíló kápolnában. Csaknem minden bibornok és püspök ugyanezt teszi. Ha valamely főpap butorozott szállást fogad Rómában, a magával hozott oltárt egy szekrénybe helyezi, s ott mondja miséjét. A pápánál egy udvari kamarás, a főpapoknál a komornyik végzi a mise körüli szolgálatot. A Vaticanban tiz benső cameriere van. Legmeghitebbek szolgálati idejük szerint *Stella*, *de Merode*, *Talbot* és *Ricci* monsignorik. E négy egyén mindig a pápa körül van; társalognak vele, mulattatják s nem egyszer mosolyra ingerlik a jólelkű, a jámbor szívű öreg urat.

Nyolcz órakor tejes kávé és süteményt vesz magához a pápa. A reggelinél csupán monsignore *Stella* van jelen. Ez fölbontja a leveleket s fölolvassa őket vagy kivonatokat közöl belőlök. Ez legkedélyesebb órája a napnak. Monsignore *Stella* 69 éves, már mint imolai püspöknek titkára volt, jelenleg benső barátja a pápának. *Merode* belga, *Talbot* angol és *Ricci* fiatal olasz. *Stella* foglalja el az első helyet.

Kilencz ókor vége a reggelinek; a magánlevelek fölolvassa. Ekkor *Antonelli* bibornok lép be, ki a föl-

só emeletről érkezik. Alázatos és szilárd, gyöngéd és biztos. Mindenben tud segíteni magán. Dicséri a pápa esztét, az ügyekben részletes ismereteit. Mindenben tanácsot kér tőle és legalázatosabb szolgálja.

A király e munkája miniszterével egy vagy két óráig tart. Néha megszakasztják az udvari kamarások, kikkel igen jó lábon áll *Antonelli*.

Fél tizenegykor vagy tizenegy órakor veszik kezdeteket a kihallgatások. A közönség mindenféle okért megy a Vaticanba, hová minden nehézség nélkül lehet bejutni. A pápa, egészen fehérbe öltözve, magas támlájú karszékben ül s előtte asztal áll. Háromszor kell térdet hajtani előtte, de papucszát rendszeren nem szokták megcsókolni, csak az elmenetelnél szokás gyűrűjére csókot adni. A pápa két, három szót szól mindenkibe azon nyelven, melyen megszólították, ha ez olaszul francziául vagy spanyolul történt; az angol és német nyelvre tolmácsok vannak jelen. A franczia nyelvet elég jól beszéli, de minduntalan olasz szavakat kever belé. Sok mindenféle teljes búcsut kérnek tőle s ő egyszerű háttirattal megadja azt.

Két órakor van az ebéd. A pápa mindig magasabbán álló asztalnál ül. Ha más ebédel nála, mi ritkán történik, egyegy király vagy uralkodó herczeg, úgy ezek elkülönzött, alantabb álló asztaloknál ülnek. Ha tábornokok hivatnak meg, az eljárás hasonló, csak hogy ilyenkor nem a Vaticanban, hanem a kertí házban szolgálják föl az ebédet.

Három és négy óra közt nyugszik a pápa; ezt az egész előkelő római világ teszi.

Ötkor sétakocsizás, mindig ünnepelesen, disztetőséggel, mely a diszkocsi mellett vágat, sveiczi örökkel, udvari szolgálkkal és kamarásokkal. Hogy a sok találkozást kerülje, rendszeren a városon kívül megy a pápai hintó. Ha valaki találkozik vele, le kell térdelni. Nehéz ezt kikerülni, ha csak nem nagyon sok nép van jelen; az idegenek azonban rendszeren

állyva maradnak s illedelmes főhajtéssal üdvözlik az egyház fejét. A római nép azt hiszi, hogy IX Piusnak úgy nevezett rosz tekintete van s minden vele találkozó jobbja hüvelyével szarvat csinál gyomra táján, hogy, mint babonás hitőkben gondolják, szemmel meg ne verhesse őket.

A római nők ezt akkor is gyakorolják, habármely közönséges pappal találkoznak; ha jezsuita az illető, akkor egy szarv helyett kettőt csinálnak.

Hét órakor könnyű esteli, azután még néhány kihallgatás és egy kis tekejáték.

Esti tizkor a Vatican ablakai elsötétednek.

Az anya első kötelességei.

IV.

(Folytatás.)

Ez időben, midőn az emlékekben új élet, s bővebb nedvkeringés mutatkozik, nem csak tért kell engedni ezen változásoknak bő és tág ruhák által, de óvatosan teendő langyos, vagy hideg vízzeli mosásokat is tanácsos alkalmazni az illető részekre. Különös gond fordítandó továbbá a tápműszer fejlesztésére, mi legczélszerűbben történik szívó üvegcék, vagy rugyantából készült tejszivattyúk alkalmazása által, vagy még egyszerűbben, ha közönséges agyagpipa naponta néhányszor az illető helyre illesztetik s ellenkező végén a lég néhány percig kiszivatik. Sőt az ujjak segédelmével is lehet a műszert kifelé vonni és tágitani, hogy a szoptatáshoz szükséges alakot és nagyságot megnyerje. Hol külbőre igen vékony gyenge és érzékeny, czélszerű azt naponta több ízben tiszta borszeszszel vagy kölni vízzel megérinteni, hol ellenben kerges és vastag, lágyító olajos bekenések vannak javalva.

Második esetben, azon kérdés eldöntése, vajjon az anyának szabad-e személyesen szoptatni gyermekét vagy nem mindig az orvos köréhez tartozik. Gyöngéd testalkat nem tiltja azt mindenkor, mert gyakran tapasztaljuk, hogy gyöngé, és kis emlékekkel bíró nőknél is elegendő és jó minőségű tej választatik el és a gyermek igen jól érzi magát, kivált ha a külvizonyok is kedvezők. Ellenben máskor az anya ép és erős testalkata daczára is rosz hatással van a szoptatás egészségére, ha szegénység, harag, bubánat és boldogtalan házassági viszonyok vannak jelen. Föltétlenül van tiltva mindazon nőknél, kik valamely jelentékeny betegségben szenvednek vagy oly családból származnak, melyben bizonyos bajok iránt örökölt hajlam van jelen, milyenek p. o. a tüdővész, nehéz ny. valya stb. Hol ily nemű akadályok nem ellenzik a szoptatást, ehhez a mondottak nyomán már a szülés

előtt kell készülni. Fölöslegesnek tartjuk itt bővebben megemlékezni azon erkölcsi kapcsolatról, mely minden anyát gyermeke ellátására ösztönöz; de nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy ez nem csak a gyermek javára van irányozva, hanem nagy részt az anya saját érdekében is áll. A természet bölcs törvényeinél fogva egyrészt a gyermek gyarapodása, és más rész az anya egészsége is legjobban vannak biztosítva, ha azon kapocs, melylyel szülés előtt egyesítve valának, idő előtt meg nem szakad. Ép ezen legbensőbb kötelek folytán, mely az egynemű vérmérsékleten s hasonló szervezeten alapszik, a gyermek mindenkor édes anyja teje által fog csak oly táplálékban részesülni, mely saját egyeniségének legjobban megfelel, és viszont az anya egészsége is legvirágzóbb lesz, ha a természet parancsát és szive sugallatát követve, saját keblén neveli föl azon lényt, mely éltét neki köszönheti. Szülés után az anya testében mindazon nedvek, melyek eddig a magzatot táplálták, más irányba t. i. az emlék felé veszik útjokat. Ha innen szoptatás által nem vezetettnek el, a vérben kell visszamaradniok, mi igen káros következményeket vonhat maga után, és közel vagy távolabb jövőben nagy fokban veszélyeztetheti az egészséget. A legszentebb anyai kötelesség könyelmű elhanyagolása így tehát nem csak az ártatlan gyermeket sujthatja, de az anyán magán is gyászosan megboszulhatja magát. Ellenben mily öröm oly anyára tekinteni, ki a természet szavának engedelmeskedve, hiven rója le tartozását gyermeke iránt, mely gondos ápolása alatt napról napra nagyobb gyarapodásnak örvend! Saját egészsége, kinézése virulóbb, mint valaha, szemében a valódi anyai boldogság öröme sugárzik, és gyermeke vidám mosolylyal viszonzozza forró szeretetét.

Dr.-Koller.

L i b e r i a.

(Folytatás.)

A főváros megtekintése után vessünk lakóira egy futó pillanatot. Az utazónak, ki más országok fekete és színes lakóit látta, egy sajátóságos körülmény tűnik föl, melyet az első pillanatban meg nem

magyarázhat magának. Ez az ünnepi csend, mely az egész helység fölött honol s melyet illetéktelen hangok nem zavarnak. A feketék csendesesen és hallgatóan vonulnak végig az utcákon, az előkelők magas

fehér nyakkendővel, a szegényebbek nem ily tisztességesen, de hasonlólag ünnepléses, ránczbaszedettarczulatokkal. Feszesen köszönnek egymásnak. Ha egynéhány szembejövő találkozik egymással, oly csendesen szólnak, mintha az egyházban az ajtatosságot zavarának hangosabb beszédökkel. A ki ismeri a feketék elpusztíthatlan jó kedvét, gyermekded vidorságukat, melynek csak csekély ürügy kell, hogy a leggyermekiebb módon kitörjön, a nevetéshezi vágyukat s énekkedvöket, az, tudva hogy e jó tulajdonságokat a legkegyetlenebb zsarnokoskodás sem képes elnyomni bennök, midőn ily túlkomoly magatartásokkal találkozik, nem győzi eléggé csudálni őket. Ez a missionariusok vallási erőszakolásának káros következése; félreértett buzgalmukban a nép kedélyes jellemét ily természetellenesre változtatták. Ez erőszak a legközönségesebb és legártatlanabb multságokra is kiterjed, így p. a leányoknak tánczolniok soha sem szabad és csupán egyházi dallamokat énekelhetnek. Ehez járul még, hogy a különrendű vallásfelekezetek testvéries egyetértés helyett homlokegyenest szemközt állnak egymással, mi a politikai egyetértést is akadályozza. Legtöbben vannak a methodista és baptizta hitvalláson, katolikus nagyon kevés van s ezeknek sincsen sem egyházok sem tanodájok.

Roberts, a köztársaságnak már hatodszor megválasztott elnöke körülbelül 45 éves félfekete (mulatt), finom, ügyes külsejű, szép műveltségű, éleseszü s szellemedús arczkifejezéssel bíró férfiú. *Roberts* sokat utazott, többször volt Londonban és Párisban s irodalmi művei által Németországban isaratott elismerést. Neje sokkal világosabb bórszinnel bír s méltán áll férje mellett. Valóságos urhölgy s igen jól tudja a szeretetreméltó háziasszony szerepét vinni.

(Folytatása következik.)

A r a n y m o n d a t o k.

Külföldi remekírók után.

Bizonyos vágy van az ember lelkében, mely előre fátyalozott ut felé vonz, melyet szerencsének nevezünk el. Ifjuságunkban a szeretet rózsalánca, az érettebb férfikorban a becsület s öregségünkben a nyugalom színében mosolygó élénk s mégis sem a szeretet, sem a becsület, sem a nyugalom nem az a szerencse, melyre az emberi szív oly igen vágyik. Valamint az utas előtt az égboltzatnak a földdel érintkező szegése mindig előre halad s mindenkor egyenlő távulban marad, úgy mindenkor egyenlőn távul áll a szerencse tőlünk, melynek tulajdonképi természetéről egyebet nem tudunk, mint hogy — kívánjuk.

Barow Julia.

A Monroviába utazó európai rendszeren nagyon szerény várakozással érkezik a szabad szerencsének e köztársaságába. Minden után, mit négerekről hallott és olvasott, csak torzképeket vél látni majd, de kellemesen csalódik. Mindenelőtt nem találja azon hiányos nyelvkeveréket, mely a szerencsénket majd mindenütt kitünteti s nagyon örvend, hogy a legalsóbb osztály kitellhetőleg beszéli az angol nyelvet. A fehérek utánzása sem oly nevétségesen mutatkozik itt, mint más négereknél, hol épen a legrosszabbat s legbarátabbat majmolják az európaiak után. Nincs meg bennök az egyenruhahű és az öltözetekben kítettett fényűzés; más államok polgáraitól egyedül fekete arcszínök által különböznek. A négernő kivágott fehér ruhában, rövid ujjakkal s haragos veres szalaggal bizonyára mindenkit megmosolyogtat, ki az európai disztermekben jártas; de ennek nem a fekete nő oka, ki arcszínét a természettől nyerte. Azon nagy gond és szorgalom, melylyel a fekete delnő hajkét elkészíti, szintén nem érdemel gúnyt, hanem inkább a rá fordított nagy fáradsáért elismerést és bámolatot. Valamint a mi nőink és leányaink nem akarnak megjelenni fésületlenül estélyben és tánczvigalomban, úgy Liberia asszonyai sem tehetik azt. Miután a természet megtagadta tőlök az európai nők szép hosszú hajzatát, apró, gyapjuszerű hajukat számtalan kis fonásokban rendezik el s valóban nem rosszul áll nekik. Ez apró hajfonadékok egyenesen állanak s első tekintetre kissé furcsa benyomást tesznek; de könnyen hozzájuk szokik a szem, s az eredetiséget semmi esetre sem lehet megtagadni tőlök. Midőn tánczvigalmi öltözékről volt szó, ez tulajdonképen csak társasági öltözetet jelentett, mert valódi tánczvigalmak Liberianban nincsenek, sőt zenekar sem létezik.

(Folytatása következik.)

A szenvedések tanítanak gondolkodni minket; a világelethez szükséges bölcsesség mézét nem a virágokból szívjuk, hanem a töviséből. *Bulwer.*

Könnyű a kétségbeesettnek megvetni a halált a nyomorban; hanem a nyomor terhei elviselésére és a hallgatásra bátorság kívántatik. *Hang.*

A lemondás jó anyácska, mely minden szomorúságnak irt szerez; de a bánat fekete ezermester, mely mindenféle alakot ölt s mindenhová befurja magát.

Sternau.

Női ismerettár.

— A magyar országgyűlés az ugynevezett királyi leiratot várta a héten a módosított föliratra. A leirat nem érkezett még ugyan hozzánk; de a távirta tegnapelőtt meghozta élőhírnökeit. A német miniszterek befolyása győzött s a magyar államférfiak, kik eddig becsületes lélekkel küzdöttek a béke föntartása mellett, kik a nemzet idegenkedésének s a kormány alkotmányellenes zaklatásainak két tüze közé szorulva szilárd, eltökélt lélekkel a végperczig, a kenyértörés pillanataig helyöket megállották, most bucsut vettek állomásaiktól, nem akarván áruba bocsátni nemzetök jogát, hazájok sorsát, s nem lehetvén az alkotmányos köpenybe csak szükségből burkolózó német miniszterek vak eszközei. *Vay* korlátnok, *Széchén* miniszter, legköszöntek. *Aszkózy* országbíró *Szögyényi* alkortlátnok és *Majláth* tárnokmester szintén azt tevék. A tényleges hatalom eszerént nem csak a magyar nemzettel nem akar kibékülni, nem csak az országgyűlés mérsékeltebb részével nem akar alkudozni, de még a magyar kormányférfiak sem bírtak annyi befolyással az uralkodónak tőlök elvont szívére, hogy a nemzet ősi szent jogai megerősítést, illetőleg elismerést vívhassanak ki a trón előtt. *Vay Miklóst Forgách* gróf, volt csehországi helytartó pótolja a korlátnokai székben. Mi lesz mind ennek következménye? Alkotmányos ostromállapot vagy Bachszerű idegenesség, senki sem tudhatja. Hogy közel jövőnk nem épen rózsás színben fog virulni fölöttünk, hogy hazánk leányaira talán keserű könyek várnak imitt, amott, tagadni nem lehet. Megnyugvásunkra elmondhatjuk, hogy Európa, mely látta szerén is túlmenő készségünket, mely bámulta higgadságunkat, komolyságunkat, érettségünket, itéli fog köztünk és a német miniszterek között.

— Nagy nevű hazánkfiahoz *Deák Ferenczhez* — kinek méltó tiszteletben az összes magyar nemzettel osztozik a mívelt Európa — már több ízben ment fölszólítás, arczképének levételése és kiadása iránt, de a nemes férfiú ismert igénytelensége miatt mindedig sikertelenül. Most *Rottenbiller Lipót*, pesti főpolgármester hasonló kéréssel fordulván hozzám, végre, de most is nagy szívét jellemzőleg engedett a közkívánatnak, mint az itt eredeti szövegben következő levél bizonyítja: „Tisztelt főpolgármester ur! Azon szíves felszólításra, melyet Ön arczképemnek könyomat vagy fényképezés által közzétételére iránt többek nevében hozzám intézett, van szerencsém kijelenteni, miszerént én a pestvárosi árva-házra ruházom ezennel azon jogot, hogy arczképemet lefestethesse, rajzoltathassa, könyomat és fényképezés által a hány példányban akarja, közzétételtesse, a képeket árulathassa, azok árát megszabhassa, és az eladásból bevett összeget az intézet javára fordíthassa. E czélból kész vagyok az intézet által kijelölt művészeknek, ha szükséges leend, többször is ülni, s ígérem, hogy az említett intézetten kívül soha senkinek jogot nem adok, hogy arczképemet lefestethesse, közzé tételtesse, árulhassa. És e jogot semmi időháztárhoz nem kívánom kötni, hanem az arról rendelkezést teljesen, tökéletesen az intézetnek adom át. Legyen szíves Ön e nyilatkozatomat az intézet előjáróival tudatni, s aszerént intézkedni, hogy az esetre, ha ajánlatomat az intézet elfogadja, a vállalat az árva-háznak minél jövedelmezőbb legyen. Fogadja Ön őszinte tiszteletem kijelentését, melylyel vagyok Pesten, Julius 10-én 1861. alázaatos szolgája *Deák Ferencz* m. k.“ — Mint értesülünk, az arczképek elkészíttetésére kinevezett bizottmány már összeülvén, egyik alaknak rajzolására

Barabást, a másikkal *Canzét* bizta meg, s nincs benne kétség, hogy ez első hiteles kiadás, a jótékony czél tekintetbevételénélkül is a legszebb keletnek fog örvendeni.

— Texasban tartózkodó agg honfitársunk, az 1848—49-ki szabadság harcunkból tisztelt lelkes *Ujházy László*, volt sárosi főispán, egykori megyéjéhez következő levelet intézett: „Tekintetes megyei közönség! Nyilvános hírek utján, de legközelebb számosabb megyei barátim s jóakaróim hiteles közlése nyomán értesültem arról, miképen a tettes megyei közönség, ama nagy jelentőségű időpontban, midőn alkotmányos életét újra megkezdendő, helyhatósági rendszere helyreállításában működött, meg nem feledkezően az ország határain túllevő polgártársai s véreiről, a többiek közt igénytelen személyemet is a bizottmányi tagok közé sorolván, engem nagylelkűleg polgári jogaimba visszahelyezett. Vannak a külön fogalmak szerént sokféle nemei a kincseknek e világban, de ezek mind kisszerűek a polgári bizodalom nyilvánításához képest, melynek emléke még a siron tul is megmaradhat annak, a ki állandósága tört ösvényéről utolsó perczig el nem tér. Fogadja tehát a tettes megyei közönség egyszerűn, de mély hálaérzetből eredő köszönetemet. Aggott napjaiban és eltűnt szenvedéseimnek egyedüli vigasztalása lenne az, hogyha polgártársaimmal kezelt fogva még ujra mint közlegény működhetném édes hazám alkotmányos bástyái visszafoglalásában és megerősítésében. De hitem, melyet Debreczenben 1849. évi april 14-én tettem le, tilt, hogy polgári alattvalójává válhassak a mostani kormánynak. Mit érlelhet azonban az idő rejtlemteljes méhében, azt előre nem mondhatni: nekem hinni, és reményleni szabad. A természet tán csak azért hosszabbítja már ugys sokra terjedő napjaimat, hogy még élő tanuja lehessen hazám szabadsága s függetlensége tőkéltes megszilárdításának, és akkor nyugodtan az anya föld ölébe fog szállani az, ki mély tisztelettel meg nem szünhetik lenni, a tekintetes megyei közönségnek. — Kelt *Sirmezőn San-Antonio* városa felett, Texasban tavaszutó 6-án 1861-ik évben hazám utáni gyászom 12-ik évében. Hü polgártársa s régi szolgája, *Ujházy László*. — A f. hó 8-án egybegyűlt megyei bizottmány e szívből szakadt szép levelet mély megilletődéssel és őszinte részvétellel fogadván, a szabadságért erős lélekkel és kitartó hűséggel szenvedő derék aggastyán arczképét a többi főispánoké közé fölfüggesztetni határozta.

— Az olasz szabadságharc dicső daliája, *Garibaldi*, levelet intézett az olasz honleányokhoz, mely a magyar honleányokat is nagy mértékben érdekelheti s a nagy hős indítványozta erényekre buzdíthatja. A levél szövege következő:

„Külföldön a hölgyek foglalkozni szoktak a nép erkölcsi és anyagi sorsának javításával. A politikai szabadság, melyet a felszíget lakóinak nagy része megnyert, még nem elégíti ki a tömeget. Ezen szabadságnak befolyással kell lennie a nép erkölcsi kifejlesztésre és a lealjasító vétkek alóli felemelésére.

„A nő, kinek feladata a család növelése, nemes és gyöngéd érzése által alkalmasabb a férfinál e hivatás betöltésére.

„Már léteznek s jó eredménnyel, kölcsönös segélyt nyújtó kézműves-társulatok. De vagyonos és kiváltságolt osztály érintkezik-e készséggel a szegény sorsu néppel? Belépnek-e néha oly házak küszöbén, hol nem ismernek egyebet, mint nélkülözést és fájdalokat? Oh nem! Néha találkozik

jószívű ember, ki megvigasztalja a szerencsétlent, de ez aztán minden, mit érte tesz.

„Hadd szálljanak le földi hatalmak a szegényhez, vigasztalják, oktassák s támogassák őt, ekkor és csak is ekkor tűnik el az emberi társaságból azon roppant köz, mely gazdagot és szegényt elválaszt, mely őket ellenségekké teszi, mely egyenlenséget és gyűlölséget hint és táplál az emberek között.

„En egész bizalommal fordulok az olasz hölgyekhez, kimondani előttök, mennyire kívánatos volna, hogy minden városban női bizottmányok alakuljanak, a szegénység segélyezése és tanodák alapítása végett.

„Mi elérhetlen tökélyre nem teendünk szert, de javitni fogjuk a szegény sorsát, nemes érzelmeket fejtven ki benne. Elérhetjük, hogy a szabad néppé lehetése joga, melyet kivivtunk, ne legyen képzelt, hanem valóság.

„Mi megközelíthetjük az emberiség felséges célját, és névszerént, hogy az emberi családban, Krisztus törvényéhez hiven, ne legyenek egyebek, csak testvérek. *Garibaldi.*“

— Gróf *Teleki Sándor* hazánkfának Comoban, jul. 2-kán sétalovaglás közben történt leesése csakugyan valóság. A megbokrosodott ló kedves honfitársunkon keresztül rohanna, két oldalosontját eltörte s tüdőjét is megsértette. De, köszönet a gondos ápolásnak, már veszélyen kívül volna, csak nyugtalan vére engedné teljes jobbrafordultáig az ágyban maradni. Gr. Károlyiné rögtön látogatására utazott. — A magyar legió jelenleg a nápolyi fölkelők ellen sikerrel működik, kik közül f. hó 11-én 1200-at Avellino mellett szalasztott szét és konczolt le. Vezére *Ihász Dániel*; *Mogyoródy* az *Acquiban* államászoó tartalék parancsnoka : e kettős viszonyból ered az eddig előfordult sok tévedés. *Vetter Genuán* egészen visszavonulva él; *Bethlen Gergely* tábornokká kinevezetése óta egyidőre szintén visszalépett a szolgálatól. *Csernátoni*, *Türr* tábornok mellett titkári hivatalt visel.

— **Kossuth** két fia mérnöki alkalmazást nyert a genouai Riviere féle vasutépítésnél. Leánya pedig, ki szülői Olaszországba érkezéseig, gyenge egészségi állapota tekintetéből a déli lég élvezése végett Turinban *Pulszkyéknál* tartózkodott, most anyjával van Bielában. A szép ifjú hölgy bajait és betegségét daczára is mindenki iránt tanusított szeretetreméltóságát mindenfelé magasztalják.

— Folyó hó 17-én reggel, mint az 1849-ki váci csata alkalmával az orosz fegyverek alatt elhullott honvédek halálának évnapján a váci temető-kápolnában, melynek falából most is kacsint ki egy hatfontos ágyugolyó : ünnepélyes gyász-istenisztelet volt, nagyszámu nép, dísz-magyarba öltözött fáklvás ifjuság és gyászruhás hölgyközönség részvétele mellett. — Mise után a kegyeletes tömeg a honvédek sírhalmait megrakta koszorúkkal.

HOROGSZEGI SZILÁGYI ERZSÉBET ÉLETRAJZA

(Mutatványul és ajánlatul a „Magyar hölgyek életrajza“ című gyűjteményből.)

(Folytatása.)

A király nem tartván biztosnak Budán maradását, magával vivén *Hunyadi Mátyás*zt, Bécsbe s onnan Prágába utazott ki, ahol is foglyát *Podiebrádnak*, a cseh helytartónak örökösödő gondja alá helyezé. Csak midőn értesült, hogy a szultán magyarországi hadjárata szándékával felhagyott, tére vissza Bécsbe junius hó 27-kén, honnan a következő hó 13-kára *Pozsonyba* országgyűlést hirdetett.

Az elégtelenség még ekkor sem csillapult le a fölzajlott kedélyekben; ahonnan a kitüzött országgyűlésre mentül kisebb számmal jelentek meg. Erzsébet pártját csak *Vitéz János váradi*, s *Albert* esanádi püspök képezé ott, hol a következő beképzontok alapítának meg :

a) *Szilágyi Erzsébet* tartozik visszaadni Erdélyben *Déva*, *Görgény*, *Krakkó* és *Hátszeget*; a *Bánságban* *Miháldit*; a *Duna mellett* : *Nádorfehérvár*, *Szörény*, *Orsova*, *Szent-László*, *Soth*, *Trankot*; a felvidéken : *Besztercebánya*, *Lucha*, *Oroszlánkő*, *Léva*, *Zsólna* és *Sztrcsen* várakat.

b) Ez átadás eszközései *Mátyás*, *Ujlaky Miklós* által *Esztergamba* vitetik, hol ennek és az érseknek felvigyázása alatt lesz; aztán pedig azonnal szabadon bocsátattik, valamint a *Hunyadi-háznak* minden még fogva levő barátja.

c) A *Hunyadi-ház* háborítatlan birandja az *Albert* és *Zsigmond* király alatt nyert jószágokat, valamint azokat is, melyeket némely zászlós urtól szerzett, sőt ezekre nézve még új adománylevelet is nyer.

Ez egyezés kihirdetett bár az országban, de teljese-désbe soha nem ment, mert *Erzsébet* a pontokból semmi előnyt nem látván, másfelől fiat házuk leggyűlöltebb ellene *Ujlaki* kezei közt tudni egyáltalában nem o hajtván, seregeit ismét mozgásba tette, s Erdély azon részét, melyet *Ujlaki* s több ellensége birt, *Szilágyi Mihály* segélyével elfoglálá.

Igy a belviszály ismét kitört, melynek csak a király hirtelen halála vetett véget, ki, — mint a történések nagyobb része vélekedik, méreg által mult ki *Podiebrad* udvarában november 24-kén 1457-ben.

Alig érkezett *V. László* halálának hire *Budára*, az egybe-gyült egyházi és világi főurak, névszerint : *Szécsi Dénes* esztergami érsek, *Héderváry László* egri, *Ágoston győri*, *Vincez váci*, *Pál bosniai* püspökök; *Gara László* nádor, *Ujlaki Miklós* és *Rozgonyi János* erdélyi vajdák, *Perényi János* főtárnok, *Országh Mihály* főudvarmester; *Marczali János* és *Czudar Simon*, 1458. január 1-jére *Pesten* tartandó országgyűlést hirdettek a megüresült királyi szék betöltése tüzet-vén ki tanácskozmány tárgyalul.

A királyválasztó gyűlés ideje közelgett.

Ezalatt *Szilágyi Erzsébet* s őt hiven gyámulító fivére, barátai nem valának tétlenségben, elérkezettnek vélvén az időt, mely rájuk s a nemzetre sebb napot vala deritendő.

A dicső emlékezetű *Hunyadi* név még mindig varázserővel birt a nemzet jobbjai előtt, kik egy szívvvel rajta voltak *Mátyás* megszabadításán s királylyá választatásán; melynek folytán *Vitéz János* csakhamar elküldetett *Prágába* *Podiebrad* helytartóhoz az ifjú *Mátyás* szabadsága szorgalmazása végett s már december 13-kán (1457) meg is érkezett a derék férfit.

A ravasz cseh kormányzó, észrevevén mily nagy jelentőséget tulajdonit a nemzet az ifju szabadságbátételének, negyven ezer arany váltásdíjzt szabott érte.

A *Szeged* alatt táborozó *Szilágyi Mihálynak* ezalatt huszezerre növekedett hada, melyhez még naponta sereglének az ország minden részéből; mit is az eszélyes *Gara László* nádor tapasztalván, korán szerepet cserélt s 1458. elején *Szilágyi Erzsébettel* egyezkedése bocsátkozott, miszerint ha *Anna* leánya *Mátyásnak* eljegyeztetik, minden viszály eloszlik köztök, ő pedig, hiveivel azon leend, hogy *Mátyás*, fogságából mielőbb kiszabadittatván, királyul választassék.

(Folytatása következik.)

Felölös szerkesztő. **Vachott Sándorné.**